

Exili 6 [19/16-3]

BUTLLETÍ de la

FEBRER, 1947—Nº 1

Unió de Periodistes de Catalunya

Publicat en col·laboració amb LA NOSTRA REVISTA

a MÈXIC

Unes paraules de presentació

Fa set anys llargs que un nombre considerable de periodistes —considerable en relació de proporcionalitat— vam exiliar-nos. Es evident que si comparem el nombre de periodistes exiliats amb el nombre total de ciutadans a l'exili, el mot considerable semblarà exagerat. Però no ho és si el mesurem proporcionalment. Cal només examinar quin tant per cent dels periodistes en actiu a Catalunya fins l'any 1939 s'ha exiliat i fer la mateixa operació amb qualsevulla altra professió. El resultat serà totalment favorable als periodistes, àdhuc si fem la comparació amb els militars i els advocats, professions que, lògicament, haurien de donar un percentatge màxim tenint en compte que l'exili vingué després d'una guerra i d'una revolució.

Això vol dir alguna cosa. Vol dir que, llevat d'algunes excepcions, la gairebé totalitat dels periodistes som a l'exili precisament per la nostra condició de periodistes. (Per què fou afusellat Carles Rahola?) Per haver-nos volgut mantenir fidels als principis que ens inspiraven en la nostra professió. Per no haver volgut vendre'ns la nostra consciència.

Llevat dels militars i dels advocats —i aquests encara en una minoria, puix que la majoria són a l'exili en tant que polítics— cap altre estament és a l'exili com a conseqüència de la seva professió. Amb una diferència ben notable: que mentre els militars poden recuperar una bona part del que han perdut amb un simple canvi de règim, els periodistes no tenim —i consti que no ens en dolem— ni la perspectiva d'una reincorporació per decret, ni l'esperança d'un escalafó. Nosaltres ho hem perdut tot —com tants milers de ciutadans— i a l'hora del retorn haurem de recomençar la lluita, també com tants d'altres milers de ciutadans.

No ens en planyem. Ens en sentim honorats. Encara que el fet de dir-ho des d'aquest lloc —amb orgull que considerem noble i legítim— pugui fer creure el contrari.

Aquestes manifestacions prèvies ens presenten. Potser algú creurà que no calien. Nosaltres entenem que sí. Hi ha coses que, per sabudes, no cal repetir-les. N'hi ha que, sabudes i tot, cal repetir-les. Algun dia, retornats a Catalunya, potser n'hauré de tornar a parlar. I com a introducció creiem que ja n'hi ha prou.

Amb l'aparició d'aquest primer número del BUTLLETÍ, dona fe de vida la Unió de Periodistes de Catalunya a Mèxic, organisme acabat de crear amb vistes a la reorganització dels nostres rengles davant la possibilitat d'un pròxim retorn a la Pàtria.

No es tracta —ens referim a la U. de P. de C.— d'una cleda més, d'una provatura més, entre tantes com se n'han fet a l'exili. La nostra aspiració no és la de quedar reclosos a Mèxic. Això tindria una importància episdica. Aspirem a sumar en els nostres rengles els companys escampats arreu d'Amèrica i arreu d'Europa. Aspirem a reunir-nos i a confondre'ns amb els companys que són a Catalunya; amb els companys, naturalment, que sense haver-se exiliat o havent retornat a la Pàtria, han mantingut tothora la dignitat de la professió tal com entenem aquesta dignitat els qui hem fet periodisme per servir uns ideals, no pas per servir-nos-en; el que explica i justifica que la majoria de nosaltres —posats a l'exili i empesos per la necessitat de viure— haguem optat per les més diverses professions, perquè el periodisme com a cosa mecànica, com a mitjà de viure, com a treball sense ànima, no ens interessa.

Tenim projectes que anirem exposant periòdicament des d'aquestes pàgines. Com a declaració prèvia —i d'una certa importància al cap de set anys de sentir parlar d'unitat— podem dir que tot just llançada la iniciativa de constituir aquesta Unió, han format com un sol home —sense imposar condicions, ni reclamar llocs, ni posar obstacles de cap mena— companys de totes les tendències polítiques i procedents de les dues sindicals. Això ens enorgulleix i ens esperona a continuar l'obra tot just iniciada.

Aquest BUTLLETÍ serà mensualment escampat arreu del món. No hem oblidat, naturalment, Catalunya, i ja tenim fetes les nostres previsions per tal que un bon nombre d'exemplars puguin ser llegits a la nostra terra. D'allà esperem rebre col·laboracions. I estimarem totes les que se'ns enviïn d'on sigui, sempre que llur veracitat ens sigui garantida.

Igualment tenim en preparació una emissió regular de ràdio especialment dedicada a Catalunya i a França. Oportunament donarem detalls concrets per tal que els nostres compatriotes d'allà puguin escoltar-nos i trobar en les nostres emissions el que nosaltres voldríem donar-los: alè i esperança.

I res més. Saludem tots els companys d'arreu del món. Invitem els que encara no s'han adherit a la nostra Unió, a fer-ho. Demanem la col·laboració de tots. Esperem que la nostra iniciativa —per bé que tardana— no serà estèril; que l'exili sigui ja a les acaballes i que ben aviat poguem veure la nostra Pàtria alliberada, buides de gent decent les presons i esvaït d'una vegada l'espectre del terror que plana damunt la nostra terra.

Els periodistes de Catalunya a l'exili saluden amb emoció la premsa clandestina de la nostra terra

D'ençà de l'acabament de la nostra guerra, Catalunya no ha tingut mai una premsa lliure, ni tansols digna de ser tinguda en compte com a tal premsa. El franquisme no podia deixar en llibertat l'expressió de pensament i matà la premsa en primer lloc.

No ignorem que certs periodistes i escriptors que sempre havien manifestat idearis de llibertat es sotmeteren a Franco i a la Falange i vengueren la seva ploma a la tirania. Aquests, que en altra època foren companys nostres, fa temps que han deixat de ser-ho. Un dia, que esperem que no és llunyà, hauran de respondre de la seva traïció davant del poble de Catalunya.

Altres dels que foren també companys nostres mereixen ser-ho encara per la seva actitud digna en preferir les privacions i fins i tot la persecució abans que posar-se al servei dels dominadors indignes. Amb aquests, un dia tornarem a trobar-nos i tots plegats treballarem de nou per la dignificació de la premsa catalana.

Amb la tirania, però, ha sorgit a Catalunya una nova premsa, que segurament no respon al criteri normal de tal: la premsa clandestina, que nosaltres no podem deixar de considerar com la millor i la més digna.

En aquests moments de lluita aferrissada per la llibertat, és a tots aquells que posen en perill la seva llibertat i fins la seva vida per tal de parlar lliurement

al poble català a qui adrecem amb la més profunda emoció les nostres salutacions. Ells són els que han sabut servir millor la dignitat de la premsa i els considerem els hereus més dignes de la premsa catalana d'ahir.

La Unió de Periodistes de Catalunya a Mèxic se sent obligada a fer pública la seva fervent adhesió, en nom de tots els periodistes exiliats, als qui treballen en la premsa clandestina de Catalunya, als quals ens adrecem per dir-los:

«Es possible que molts de vosaltres mai no pensa-

reu a ser periodistes, i fins és possible que molts no tingueu cap intenció d'actuar com a periodistes un cop el poble de Catalunya torni a disposar de la seva llibertat d'expressió. No hi fa res. En tots els temps a venir representareu per a nosaltres el millor exemple de dignitat i de sacrifici per l'ideal de la premsa lliure. Mai no oblidarem la vostra tasca, com tampoc no la podrà oblidar el poble català. Permeteu que nosaltres, des de l'exili, us considerem els nostres millors companys de professió i honorem-vos vosaltres, també, amb el qualificatiu magnífic de companys.»

INFORME D'UN OBSERVADOR COMERCIAL

El cap d'una important empresa nordamericana, que ha estat recentment a Espanya en un viatge d'inspecció, en el seu informe sobre la situació sota el règim franquista diu:

«... Aconsello als amics que hagin de venir a Europa que no facin pas el viatge en cap vaixell espanyol. Aquella bona cuina que havien tingut abans, s'ha acabat. Es passa gana tot el viatge, es paga tres vegades més que en qualsevol vaixell nordamericà i s'ha de suportar molta brutícia.

»Ja sabeu que de Bilbao anàvem a Barcelona. A la capital basca ens va costar de trobar hotel. A la fi en vam trobar un en el qual la cambra (compresos els impostos) ens va costar cent deu pessetes diàries. Francament, no entenc els periodistes estrangers que diuen que Espanya és un paradís. Jo, que he conegut el país en altres circumstàncies, veig la gran diferència que hi ha entre ara i abans. N'hi ha, fins i tot, en comparació al 1940, darrera data en la qual vaig visitar el país. Jo creia que l'odi al règim governant hauria minvat d'aleshores ençà i em trobo tot el contrari. Puc dir que si aleshores hi havia un seixanta per cent de gent contrària al règim, ara n'hi ha, almenys, un noranta per cent. L'odi dels espanyols contra el seu govern només és comparable al que els holandesos senten pels alemanys.

»Anar de Bilbao a Barcelona no va ser pas planer. En primer lloc perquè dels set trens setmanals que abans circulaven entre les dues ciutats ara només en funcionen quatre. El bitllet, en primera classe, costa cent trenta pessetes, però com que hi ha poques places, cal comprar-lo d'estraperlo, com diuen al país, i aleshores et costa el doble. M'han explicat que passa una cosa semblant amb els passatges de vaixell per a la gent que ha de sortir del país; ningú no se'n surt per menys del doble del valor oficial. El que no vol o no pot pagar aquestes estraperlades, es queda sense passatge. Els trens són bruts i no van mai a l'hora. Es pot assegurar que els transports a Espanya han retrocedit a començar ara fa trenta anys. Ha desaparegut la gairebé totalitat de les línies d'autobusos. Quant a cotxes, amb rares excepcions, els més nous són els d'abans de la guerra civil. De Bilbao vaig enviar un telegrama a Barcelona per tal de reservar una cambra en un hotel. Nosaltres vam arribar abans que el telegrama i per tal de trobar habitació, en un hotel de

quarta categoria, vam haver de voltar tot el dia. Això en part es deu que malgrat el molt que ha crescut la ciutat, fa temps que no s'hi ha construït cap nou hotel.

»La primera impressió que Barcelona dona al foraster és que no hi manca res i que la gent passa la vida als cafès i als espectacles. Calen pocs dies i poques relacions per a adonar-se que això és una ficció. Només una petita part de la població, que no passa del cinc per cent, pot comprar el que vol i la gent dels cafès és sempre la mateixa.

»A Barcelona vaig voler fer un obsequi a uns vells amics —benetants, abans— i els vaig comprar un pollastre, la millor manera d'obsequiar algú, ara, ací. L'animaló em va costar dues-centes pessetes i la família —pare i dos fills, tots els quals treballen— va confessar-me que feia un any i mig que no s'havia vist un pollastre a la seva taula.

»Els negocis van igual. Avui no és únicament el poble el que no vol el règim. Es tothom, fins i tot la gent rica, sobretot a Catalunya, on es viu de la indústria. Ningú no troba divises per a comprar res a l'estranger —les divises serveixen només per a les despeses militars— i no es pot fer cap negoci d'importància sense donar a guanyar als caps militars i també als jerarques falangistes. A Barcelona la vida popular és real-

ment morta i la major part dels dies es veuen les cantonades ocupades per la guàrdia civil.

»Diuen que la gent no vol la revolució, i és cert; però, francament, ningú no veu cap solució que no sigui per mitjà de la violència. És el que diuen que volen evitar els anglesos i els nordamericans, però és justament el que estan preparant amb la seva conducta.

»Per tal que us feu una idea dels preus, us diré que un petit sopar al Cantábrico, restaurant que ja coneixeu, em va costar 203.10 pessetes, un 45% de les quals era impost. El sopar es componia d'unes ostres, un brou, tres petites llesques de perrill i un postre.

»Tot estranger que arriba rep un número, que és el que té durant la seva estada al país. Ha de mostrar el salconduit numerat per tot arreu on va i els hotels no donen cambra a qui no en tingui. La gent del país també necessita salconduit; fins i tot per a viatges de vint quilòmetres. Ara bé, com que en aquest país tot es ven i tot es compra, es poden obtenir per cent pessetes.

»Un altre problema és la sortida del país. El tren no passa de Port-Bou, i per arribar a França cal agafar un cotxe vell i atrotinat, que pels cinc minuts de viatge de l'estació a la ratlla de la frontera et costa de trenta a cinquanta pessetes. Un cop a la ratlla, cal agafar un altre taxi francès.»

ESFORÇOS CENTRALISTES

A primeries del passat octubre es va celebrar a Saragossa un Congreso Nacional de Derecho Civil que tenia la finalitat d'estudiar la formació d'un nou Codi civil únic per a totes les terres de l'Estat espanyol. Hi van ser invitades representacions de juristes dels pobles de Dret especial, que són Catalunya, València, Balears, Aragó, Bascònia, Navarra i Galícia.

Aquests van fer aprovar una declaració prèvia que deia: «Els drets forals o territorials són una realitat consolidada per la seva observació i per l'afecte dels pobles interessats, perquè responen a l'organització familiar, social i econòmica d'aquests i als seus interessos de caràcter moral i material, pel qual motiu el reconeixement explícit d'aquesta realitat és obligat per a l'estudi i resolució de les qüestions sotmeses al Congrés.»

Pràcticament del Congrés no van sortir acords que hagin de dur a la formació d'un Codi únic.

Fernández Cuesta, ministre de Justícia de Franco, va pronunciar un

discurs de clausura del qual reproduïm, sense traduir, un paràgraf: «Si quisiéramos exponer en una sola idea toda la doctrina de nuestro Movimiento, esa idea sería la de la unidad, pero no una unidad tiránica y absorbente, sino orgánica, en la que se respeta la personalidad histórica y social de cada uno de sus componentes, que en vez de perturbarla contribuyen a mantenerla y a afianzarla. Es pues, nuestra unidad, una unidad en la variedad, en la universalidad y por ser así es una unidad más auténtica, más permanente y más duradera. Por eso incurren en un grave error los que para defender la unidad de España empiezan por negar lo característico y esencial de sus diversas regiones, sus cantos, sus costumbres, sus lenguas, sus diferencias étnicas, la especialidad de sus instituciones jurídicas; y como existen y no pueden ser negados estos hechos, somos los primeros en reconocerlos, porque fundándose en ellos el concepto de España, no afectan para nada la existencia de una unidad española.»

FRAGMENTS DE CARTES DE CATALUNYA

«... No sàbeu pas ben bé tots els inconvenients que es troben ací; inconvenients de tota mena: morals i materials. La gent està dividida i res no li interessa, si no és figurar; però tot és tan buit, tan baix de sostre, que sempre piques en ferro fred. No sé si vosaltres ho veureu prou bé amb això que us escric... El meu delit, com ja et deia en una anterior, és poder sortir, sortir, respirar... Ací les coses no rutllen, sobretot artísticament. Jo crec que de cada deu persones, vuit tenen ganes de marxar. Hi ha escriptors que guanyen diners, com en Sagarra; però ha fet tot el que ha pogut per guanyar-los, sense mirar prim, protegit per gent amb la qual ni tu ni jo no voldríem tractar.» (11 de gener.)

* * *

«... La gent d'ací, nosaltres, no sabem per on naveguem. Som una amalgama de criteris amb una marcada tendència a veure les coses des d'un punt de vista personalíssim i sempre lligat a les necessitats de l'esfera a la qual pertany l'individu. Tothom tira l'aigua al seu molí; tothom veu o vol veure la solució favorable al seu medi, però, això sí (i això és per a mi el més important) tothom espera la solució. Hi ha entre la gent cansament i desorientació. Crec que la solució ha de venir —que vindrà—, però que depèn d'uns sectors que no tenen massa pressa i que no se senten esperonats per la impaciència; i que a més tenen molta por de collir la fruita verda i que els faci mal. Cada cosa al seu temps, diuen. I es fa difícil de predir quan serà el nostre temps. Amb tot, i no sé per què, pressento que no està lluny.»

* * *

«... Compréc que tots us enyoieu, sobretot els que teniu la família ací. En canvi, ací som molts els que de bona gana agafaríem la família i ens n'aniríem on sou vosaltres o a qualsevol país potable on sabéssim que ens hem de guanyar la vida amb tranquil·litat i descans.» (15 de gener del 1947.)

* * *

«... Per donar-te una idea del que més ens convindria que enviéssis, et diré alguns dels preus corrents (s'entén que són preus de mercat negre i de quan les coses es troben, que no és fàcil ni freqüent): sucre, de 30 a 50 pessetes el quilo, i ara que vénen les festes s'apuja cada dia; pasta per a sopa, de 25 a 30 pessetes el quilo, de molt baixa qualitat; mantega de vaca, de 80 a 100 pessetes el quilo; carn fresca, de bou, de 40 a 60 pessetes el quilo... I així per l'estil.» (3 de desembre del 1946.)

* * *

«... Avui o demà el sastre m'ha de portar un vestit, que em costa 1.100 pessetes (sense armilla, com de costum). ¿Recordes els temps que els vestits ens costaven vint-i-vuit o trenta duros? En Xavier s'ha fet arreglar la boca per un dentista amic i no ha hagut de pagar sinó el material i el treball mecànic i així i tot li ha costat mil cinc-cents pessetes... T'envio alguns paquets de

diaris, entre ells alguns exemplars de *La Vanguardia* i del *Diario de Barcelona*, que no es troben cada dia. Jo només els trobo en un determinat quiosc de la Rambla, on me'ls reserven. Sembla que els venedors els guarden per tal de vendre'ls d'estraperlo a preus exorbitants. No fa gaire he vist pagar per *La Vanguardia* una pesseta i sé que es paga el mateix pel *Diario de Barcelona*.» (18 de gener del 1947.)

* * *

«... Van sortint llibres escrits en la nostra llengua, signats per notables col·laboracionistes. Anoto: *Cada dia és festa*, de Manuel Brunet; *Un viatge per Catalunya*, de Josep Pla; *Urània*, d'Agustí Esclasans; *Memòries d'un antiquari*, de Dalmau Farreres, i alguns altres. A més, s'han fet reedicions de *Fanny*, de Soldevila; *L'illa de la calma*, de Rossinyol; *Canigó*, de Verdaguier; *Solitud*, de Víctor Català, i algunes d'Eugeni d'Ors. El Pare Basili de Rubí ha publicat un llibre titulat *Art pessebrístic*. Està a punt de publicar-se el *Pal·las Català*, editat per la casa Salvat. En poesia ha sortit poca cosa. Un llibre de Josep M. de Sagarra sota el nom de *Entre l'Equador i els tròpics*, tal vegada el millor d'en Sagarra, i escrit arran d'un viatge a Oceania l'any 1937.»

* * *

«... Jo i la meua esposa estem bons. La nena (ja té vint-i-cinc anys!) bona i eixerida. En Ramonet malalt dels pulmons des de l'any 41, amb períodes de gravetat extrema.. Professionalment, estic qualificat millor que mai. Per manca de temps i de cap he de refusar més feina de la que faig, i en faig sempre, sempre... Això vol dir que ens guanyem molt bé la vida, sense, però, lligar els gossos amb llonganisses; primerament, perquè de llonganisses no en trobes ni a Vic, i segonament perquè un ou de gallina val tres pessetes, i un quilo de patates, si per casualitat un dia pots aconseguir-lo, et costa sis pessetes. Val a dir que d'un (ací «nomena un treball de la seva especialitat) que abans en cobrava 350 pessetes, ara me'n paguen 4.000. A desgrat de tot, doncs, vivim, i no pas gens malament, i fins i tot hauria pogut fer-me un reconet si no fos la malaltia del meu noi gran, que se m'ho emporta tot en metges, radiografies, pneumos, infermeres, injectables i estades a la muntanya, on els pàgesos no s'hi miren gens a fer-te pagar de trenta a cinquanta pessetes diàries de despesa...»

* * *

«... Les representacions de teatre català no han desvetllat, ni de bon tros, entre els catalanistes, l'entusiasme que us ha fet suposar el que de cop i volta funcionessin quatre o cinc teatres en la nostra llengua. Passat un sobtat afany de sentir l'accent català des d'un escenari, després de vuit anys d'haver-ne estat proscrit, la gent s'ha retret, convençuda que d'altra manera contribuïa, inconscientment, al col·laboracionisme.

»Perquè és un fet que si el go-

vernador, d'acord amb Madrid, va autoritzar la represa del teatre català, va ser perquè un nucli important de comedians —la majoria dels quals mai no havien deixat de treballar en castellà— van adreçar-li un memorial apel·lant a la seva generositat perquè poguessin trobar feina un gran nombre d'artistes —deien— que vivien en la indigència. En una paraula, van demanar-li l'almoïna de permetre que es poguessin representar comèdies catalanes.

»Quan això s'ha escampat per Catalunya, ja pots pensar l'efecte que ha produït. Tothom s'ha sentit vexat. Tant més quan la gent assenyala entre els signants de la demanda individus que no s'han estat pas de manifestar la seva adhesió al règim.

»La reacció del públic es manifesta en la precarietat de la temporada que la companyia Vila-Daví fa al *Victòria*, i en la qual ha de recórrer a estrenar una comèdia rera l'altra, davant un reduït nombre d'espectadors, i en el cas de *Romea*, que tot i l'èxit indiscutible que hi ha tingut en Sagarra amb *El prestigi dels morts*, han hagut de recórrer al recurs d'alternar les representacions d'aquesta obra amb altres espectacles, com és ara unes sessions de la companyia italiana d'Emma Grammatica. I fora les del *Victòria* i del *Romea*, ja no funciona, a diari, cap altra companyia catalana.

»Puc assegurar-te que els catalans responsables dels seus actes, que saben el que han de fer i el que no, i que, sortosament, encara són els més, fan el buit a aquest vergonyós teatre català dirigit. Dirigit, sense metàfores, perquè no es representa cap obra que no hagi passat prèviament per una censura rigorosa...»

* * *

«... No, encara no hem trobat pis, i creu-me que estic fastiguejada. Des que vaig deixar la botiga, fa un any i mig, que busco pis. Cerco per tots els indrets de Barcelona, infructuosament. No sé pas com ho farem. Del pis que et vaig parlar, del carrer de Bailèn, en anar-hi amb les 25.000 pessetes per al traspàs, ja vaig fer tard: una altra persona va donar-ne una quantitat major. Igual cosa em passà amb el del carrer de Santa Anna, a desgrat d'haver-me'l promès formalment. D'aquest me'n demanaren 27.500 pessetes. Era un dia a la tarda. Jo els vaig dir: 'Demà vindré amb les pessetes.' Doncs, igual que amb el del carrer de Bailèn, una altra persona en va donar més diners... Estic desesperada. T'enim un altre pis emparaulat a la Granvia, pel cantó de la riera Magòria, en una casa que estan fent; un pis petit, de no-res, i ens en demanen 600 pessetes, però tant de bo el poguéssim haver! Diuen que el mes d'abril estarà acabada la casa. Pots ser sí. Aquesta setmana hem anat a la plaça de Calvo Sotelo, darrera la Carrretera de Sarrià, on també estan acabant una casa. Preu del pis que ens han promès: 650 pessetes, però... no volen gent que treballi a casa, ni advocats, ni metges, ni modistes (la que escriu la carta és modista), perquè no volen soroll. Estic perdent la paciència.»

COL·LECCIÓ CATALONIA

L'INTENT EDITORIAL EN CATALA
MES REEIXIT FORA DE CATALUNYA

VOLUMS PUBLICATS

- Vol. I: LA NOVEL·LA DEL BESAVI per August Pi-Sunyer (premi Fastenrath als Jocs Florals de Bogotà). — \$ 10.00 mex.
- Vol. II: ADRIA GUAL I LA SEVA OBRA, per Avel·lí Artís. Proleg de J. Roura-Parella. — \$ 2.00 mex.
- Vol. III: MOSSEN CINTO, per Joan Moles. Proleg de Josep Carner. — \$ 4.00 mex.
- Vol. IV: 556 BRIGADA MIXTA, per A. Artís-Gener (premi de prosa als Jocs Florals de l'Havana). Proleg del Cor. Vicens Guarnier. — \$ 7.00 mex.
- Vol. V: L'ATLANTIDA, per Jacint Verdagué. Proleg de Josep M. Miquel i Vergés. — \$ 5.00 mex.
- Vol. VI: MIQUEL SERVET, per Jaume Aiguader i Miró. Proleg de Jaume Pi-Sunyer. — \$ 8.00 mex.
- Vol. VII: EL PONT DE LA MAR BLAVA, per Lluís Nicolau d'Oliver. — \$ 4.00 mex.
- Vol. VIII: EL DARRER DELS TUBAUS, per Jaume Roig. — \$ 8.00 mex.
- Vol. IX: TOTS TRES SURTEN PER L'OZAMA, per Vicens Riera Llorca. — \$ 7.00 mex.
- Vol. X: HISTORIA DE CATALUNYA, per Ferran Soldevila i Pere Bosch-Gimpera (publicada sota el patronatge de la Fundació Ramon Llull). — \$ 12.00 mex.
- Vol. XI: A LA BOCA DELS NUVOLS, per Ramon Vinyes (premi Concepció Rabell als Jocs Florals de Bogotà). — \$ 7.50 mex.
- Vol. XII: SOLITUD, per Victor Catala. — \$ 10.00 mex.
- Vol. XIII: RETRATS LITERARIS, per Domenec Guansé. \$ 7.00 mex.

EN PREMSA: VOL. XIV

Temperatura

Per FRANCESC TRABAL

Una obra de prop de 400 pàgines, que serà la confirmació de les altes qualitats de novel·lista del seu autor, Premi Creixells de l'any 1936

Seguiran:

- Vol. XV: TEATRE DE LA NATURA, per A. ROVIRA I VIRGILI.
- Vol. XVI: RECORDS I PAISATGES DE CATALUNYA, per J. CARRERES I PALET.

En preparació, molts altres títols dels millors escriptors de llengua catalana

Els subscriptors reben els llibres a domicili, amb un descompte d'un 20% sobre el preu fixat per a cadascun.

EDICIONS CATALONIA

Nápoles, 84 — Mèxic, D. F.

PARLA UN REDACTOR DE «DESTINO»

Un amic de Barcelona ens ha escrit explicant una conversa sostinguda amb un redactor i fundador de la revista *Destino*. Ell mateix ens fa l'advertiment que la transcripció pot estar influïda, en els detalls, pel seu propi esperit, però que en essència el diàleg va tenir el següent to:

—Nosaltres som els representants d'una inquietud que és l'arrel més profunda de la nostra raça. És una inquietud que gairebé es podria qualificar de frisança, de recerca constant d'una jeia molt difícil de trobar...

—T'has referit a la raça. ¿Vols dir concretament la raça?

—No d'una manera exacta. Som partidaris del tradicional mosaic hispànic que, si es mira amb simpatia, pot satisfer tothom.

—Però això no compromet ni obliga a res.

—És del que es tracta. Aquest és el geni de la nostra croada actual: cremar etapes amb cautela, trepitjar el terreny que tenim a sota, mentre, amb l'altre peu enlaire, ens mantenim a l'expectativa.

—És una actitud que comporta riscos. Aquest peu que teniu elevat, sotjador, deu estar sempre temeros del fantasma d'una galleda. I, per altra banda, ¿n'esteu ben segurs que no us heu compromès a res?

—Tant de bo que en poguéssim estar! Ja has vist que hem eliminat els massa compromesos, amb tota la discreció possible, i que, de mica en mica, abandonem el joc de la política per a dedicar-nos de ple a salvaguardar la cultura, el valor etern de la qual ningú no podrà negar.

—Així, doncs, admeteu que hi havia una cultura amenaçada. Suposo que no es deu tractar de la cultura imperial, perquè en aquest cas la cosa no tindria sentit.

—No; és clar que no. Em refereixo a la nostra, i no em facis precisar més, perquè ens hem d'acostumar a entendre'ns posant en joc la subtilesa.

—Però ¿no penseu en la possibilitat que ningú no us tingui en compte una defensa de la nostra cultura feta en un altre idioma? ¿Heu pensat, per exemple, en les explicacions que pot haver de donar el vostre *Sempronio*, que es complau a presentar una Barcelona nocturna plena de guitarristes flamencs i *baïlaoras*, com si les castanyoles i el barret cordobès fossin l'aglutinant del mosaic hispànic que deïes?

—No; això és un aspecte anecdòtic del nostre periòdic. L'esperit, que és el que compta, el mantenim latent en gairebé totes les nostres activitats. No es pot negar la filiació d'aquesta *Mariona Rebull* ni d'aquest *viudo Rius*, posem per cas, encara que incidentalment parlin d'una altra manera. L'idioma —que em valgui l'expressió— és una qüestió de fórmula, que pot canviar sempre que convingui. Les vegades que en parlem, de canviar-lo! Tothom pot comprovar amb quina simpatia cordial, amb quina complaença publiquem l'anunci dels deu o dotze llibres catalans que han sortit a Barcelona

durant aquests nou anys darrers. Si-gui com sigui, no oblidis que ens veiem obligats a procedir amb tacte.

—Sí, és clar. Com diria José Pla, *no se puede matar todo lo que está gordo*.

—Sí. A més, això de pensar en un idioma i usar-ne un altre per a escriure, proporciona una ductilitat i un entrenament que va molt bé.

—Però per aquest camí us exposeu a desorientar-vos definitivament. Aquell *compte Arnau* que li va sortir a José Ma. Junoy en una de les invocacions a Maragall que us són tan cares, fa pensar que, tractant de salvar la cultura que vosaltres mateixos ameneceu, us tornareu analfabets.

—Tota lluita comporta un o més perills. Si el cas arriba, nosaltres no-niè demanarem comprensió.

—Comprensió de què?

—De tot. Del nostre martiri, del dordre i el voler, de l'espasa i la pa-ret...

—Sí, i del drama dels qui, havent lluitat per un imperi, viviu com uns provincians. Però les teves paraules em fan pensar que potser teniu penediments...

—El greu és això, que no sabem si el penediment, ara, seria prematur o bé si ja és massa tard per a penedir-nos. És el que fa heroica la nostra posició. Cada vegada que em prenem una campanya contra les immoralitats municipals, o contra la corrupció de qualsevol mena d'autoritats, anem una mica a cegues, sense saber si ens precipitem o si anem endarrerits.

—Malgrat tot, sempre us deu quedar la fe. A més de l'imperi, propugnàveu la defensa de la fe, i això sempre queda...

—Sí, amb l'agredolç de les altres coses. Per una banda, fem veure que *Destino* està abocat a les millors inquietuds europees i per l'altra hem d'aprovar les pastorals que regulen els centímetres de carn que es poden ensenyar en les platges.

—Així, quina és la vostra esperança?

—No t'ho puc dir, perquè ens vigen.

—Qui, els bolxevics?

—Sí: els bolxevics també. Però, sobretot, els de l'altra banda. A nosaltres ens vigila tothom. Si em promets discreció, et diré que el que a mi particularment m'agradaria és que tot això hagués estat un malson. Que un bon dia, un dijous, per exemple, em despertés tard, amb el cansament del somni desagradable i l'alegria de sortir-ne. Faria un d'aquells esmorzars d'abans, potser sense moure'm del llit, i després cridaria la minyona per dir-li: «—Arribi's al quiosc del xamfrà i vegi si ja ha sortit el *Mirador*...»

Vaig acabar la conversa amb aquest advertiment al meu interlocutor.

—Però entre aquest aluciar i obrir d'ulls que desitges, tens el perill dels desvetllaments, i en lloc d'aquest plàcid començament de dia, pot haver-hi un final com els de fulletó truculent: «L'endemà, el nostre heroi es va despertar mort.»

NOTICIES SOLTES DE CATALUNYA

¶ Una persona molt ficada en els medis artístics de Barcelona ens escriu, en data recent: «Continuen les innombrables exposicions de pintures dels inconeguts pintors que aspiren a la glòria, però sense que cap d'ells s'hi acosti ni de lluny.» En efecte, si donem una ullada als periòdics barcelonins, en els anuncis de les sales d'exposicions, molt més nombroses que quan nosaltres ens trobàvem a Catalunya, rarament hi veiem noms de pintors coneguts i sí, en canvi, una colla de noms que mai no havíem sentit anomenar. Per exemple: Alejandro Siches, Lola Bech, Alberto Triadó, J. Giraldez, Hugo Stuhl, Rovira, A. Rosich, Lleó Arnau, Joaquín Vaquero, Pablo Roig, Doménech Ferré, Giralte Lerin, Jorge Mercadé, Carmen Osés, Gómez Acebo, L. Mestre, Bassa Ribera, M. Corrales Egea, Ismael Blat, A. Valdemí, Fontportalo, T. Vilarrubias, Juan Luis Gómez.»

¶ Un consorci hispano-alemany ha aconseguit dissimular una important xifra de capitals alemanys introduïts a Espanya en acabar la guerra. Aquest consorci procedeix a construir a la barriada de Sarrià, a Barcelona, un gran nombre de blocs de cases destinades a vivenda, d'un tipus únic. Les cases tenen catorze pisos. El consorci treballa sota la protecció del *Trust dels generals*, que té el control del materials de construcció, per la raó que en l'ús d'aquests materials té preferència l'exèrcit, que es suposa que els necessita per a treballs de fortificació.

¶ A Reus va morir, fa poques setmanes, Josep Recasens i Mercader, gran impulsor del socialisme a Catalunya. El 1939, malalt, no pogué arribar a la frontera i restà a Girona, on havia arribat a peu. Franco el condemnà a trenta anys de presidi; posat en llibertat vigilada, agreujat en la seva malaltia o moralment aclaparat en veure el feixisme senyorejant a la seva terra, expirà sense el consol dels seus molts amics i deixebles, que són a l'exili o a les presons de Franco. Fou Recasens el fundador i durant molts anys el director del setmanari reusenc *Justícia Social*.

¶ En una claveguera, sota l'edifici del Comissariat de Policia, a la Via Laietana, va ser descoberta, abans que esclatés, una bomba de quaranta dos quilos.

¶ A la Casa de Falange, al passeig de Colom, va esclatar un petard que va produir diversos desperfectes a l'edifici.

¶ Als centres oficials, els visitants són escorcollats per tal de comprovar que no hi van armats.

¶ El mes de gener passat la companyia Vila-Davi va estrenar al *Vic-tòria* un sàinet d'Andreu A. Artis intitulat *Les flors del mal*.

¶ Al teatre Romea, de Barcelona, ha estrenat un drama seu al col·laboracionista Joan Cumelles (empresari, primer actor i director, tot en una peça, d'aquella casa), amb el títol de *La santa llar*. Les notícies que ens arriben d'aquesta obra

no tenen res de falagueres ni per a l'autor ni per al teatre català.

¶ El tenor Pau Civit, després dels seus esclatants triomfs al *Liceu*, es disposa a fer una tournée artística per Amèrica.

¶ La germana de Manuel de Falla va arribar a Barcelona a primers de gener passat amb tot l'arxiu del gran compositor recentment mort a l'Argentina. Aquest arxiu conté l'original de *L'Atlàntida*, per a l'execució de la qual Falla tenia previst un conjunt de quatre-cents professors, l'Orfeó Català, un nodrit cos de ball i un profús conjunt d'instruments populars. Per tal de conèixer amb tota la seva profunditat el poema de mossèn Jacint Verdaguer, Falla havia après el català.

¶ A darreries de l'any passat el Govern franquista va blocar els teixits de llana de preu superior a 105 pessetes el metre. Aquesta mesura, a l'entrada d'hivern, va determinar la desaparició dels teixits per als abrics, amb la conseqüència que un abric corrent ha costat mil cinc-cents pessetes.

¶ Un consorci de generals ha muntat per tota Espanya un negoci de milions a base del comerç de queviures en gran escala, que fa en una cadena de luxosíssimes botigues que porten el nom genèric de *Man-*

tequerias Leonesas. Barcelona ha estat una de les darreres ciutats on han instal·lat un dels seus establiments. És a la rambla de Catalunya, davant el teatre Barcelona. Allí on hi havia hagut la casa de música Ribas, pel traspàs de la qual les *Mantequerias* van pagar un milió i mig de pessetes. Van posar una botiga d'un luxe i una sumptuositat fantàstiques. I van inaugurar-la pels volts del darrer Nadal, amb una enorme exhibició de productes alimentaris que va constituir una befa a la misèria barcelonina. Tot just havien començat a despatxar, quan un capvespre esclatà als peus dels aparadors una bomba amb resultats terribles. Molts fragments dels vidres del nou establiment van incrustar-se a la façana del teatre Barcelona. La provocació dels generals mantegaires als famèlics barcelonins va costar, lamentablement, algunes víctimes.

¶ El preu oficial de la carn ha estat fixat a Barcelona a 50 pessetes el quilo. Ha estat la manera d'acabar amb les llargues cues de gent davant les carnisseries, els dies que hi havia carn, ja que no són gaires les persones que poden pagar aquell preu.

¶ A València han estat detinguts per estafadors tres funcionaris falangistes de la Delegació interventora de l'Arròs.

ELS LLIBRES I ELS AUTORS

¶ *Ediciones*, revista d'informació bibliogràfica que es publica a Buenos Aires, dirigida per Lluís Solé Cavallé, en el seu número 17, del 16 de novembre del 1946, publica un comentari sobre *A la boca dels núvols*, de Ramon Vinyes, volum XI de la Col·lecció Catalònia. El transcrivim a continuació:

«Ha arribat a la nostra taula l'onzè volum de la Col·lecció Catalònia que s'edita a la ciutat de Mèxic en idioma català.

«És amb veritable simpatia que veiem aquest llibre, tan reeixit, que representa la força moral d'un poble que ha sabut superar les dures condicions de l'exili. Prou sabem que el règim actual d'Espanya fa sentir tot el pes de la seva dictadura sobre qualsevol manifestació autènticament catalana i que ha suprimit totes les llibertats que de manera gradual anava recuperant un poble sotmès al centralisme castellà de l'època que Colom va descobrir Amèrica.

«En caure Catalunya sota l'ocupació de les tropes franquistes, ajudades per Hitler, per Mussolini i per l'irònic Comitè de No Intervenció, la majoria dels intel·lectuals i dels artistes catalans varen emprendre voluntàriament el camí dur i incert de l'exili. Els més sortosos varen aconseguir arribar a Amèrica, mentre els altres quedaven als camps de concentració de França.

«La nova vida d'Amèrica va significar per a molts catalans una renovació de valors i per a altres la introducció en el seu estil del que podríem dir exotisme.

«Aquest és el cas de Ramon Vinyes, autor de *A la boca dels núvols*, el llibre que acabem de rebre. En la majoria de narracions que formen el volum, l'autor acusa una gran influència d'elements estranys a la seva idiosincràsia. Són narracions de caràcter fantàstic, impregnades d'humorisme o d'ironia i en els quals l'element exòtic és una manera més de fer humorisme. I és que en Vinyes no ha pogut identificar-se —això és el que ens sembla a nosaltres— amb el nou ambient americà. Això explicaria que trobem aquests elements nous aliens al seu estil típicament català, d'idioma fort però senzill.

«Es digne d'esment que l'editor de la col·lecció que ens ocupa, el coratjós Avell Artís, compleix una generosa tasca patriòtica i humanística en sostenir, en la lliure Amèrica, una empresa l'únic fi de la qual és mantenir viva la flama que proclama el triomf de l'esperit sobre la força.

«Potser en aquest poble laboriós i empenedor, que fa un culte de la llibertat, estigui representat el millor exemple del que els homes de tot el món esperen de les grans potències, avui que es parla d'una pau justa i permanent.»

¶ En un Saló d'Art de París s'ha obert aquest mes de febrer una exposició de llibres en llengües d'Oc, en la qual figuren algunes obres catalanes.

¶ La sèrie *Le Triton Bleu*, de Tòlosa de Llenguadoc, ha publicat *La jeune poésie occitane*, una antologia fet per Bernard Lafargues i Ro-

LA NOSTRA REVISTA

EL GRAN MENSUAL DELS
CATALANS ALLUNYATS DE LA PÀTRIA

Una publicació que no està sotmesa a cap tendència política determinada

En les seves pàgines, inspirades per un ampli esperit d'universalitat, desfila el pensament català expatriat, en totes les seves múltiples i diverses manifestacions

En el primer any de la seva publicació (1946) han col·laborat a LA NOSTRA REVISTA els següents escriptors:

Victor Alba, M. Alcàntara Gusart, Avel·lí Artís, A. Artís-Gener, L. Aymami Baudina, J. Aymami i Puig, Agustí Bartra, Gabriel Benhages, A. Boix i Vallicrosa, Guifré Bosch, P. Bosch-Gimpera, Just Caballero, Pere Calders, Ferran Conyameres, Josep Carner, J. Carreres Palet, E. Cerezo Senís, J. Cid i Mulet, Ràfael Closas, Josep M. Corredor, Ferran Cuito, Joan Duran, Manuel Duran, Feliu Elias, Jaume Elias, Carles Esplà, Angel Estivill, Sol Ferrer, Pere Foix, Josep M. Francès, Joan de Garganta, Ventura Gassol, Carles Grandó, Domènec Guansé, Ernest Guasp, Miquel Guinart, Juli Just, Francesc Madrid, Jaume Miravittles, J. Navarro Costabella, Ramon Palazon, A. Pascual Leone, Pere Quart, August Pi-Sunyer, Carles Pi-Sunyer, Jaume Pi-Sunyer, Josep M. Poblet, J. Quero Molares, Jaume Ribas, V. Riera Llorca, Mercè Rodoreda, Jaume Roig, Jesús C. Romero, J. Roure-Torrent, J. Rovira Armengol, A. Rovira i Virgili, Joan Sacs, Marcel Santaló, Antoni M. Sbert, M. Serra i Moret, Josep Solanes, Rafael Tassis, A. Tona Nadalmal, Francesc Trabal, Amèlia Trueta, Manuel Valldepere, M. A. Vayreda, J. Ventosa Roig, Ramon Vinyes, Joaquim Xirau, Ramon Xirau, Ramon Xuriguera.

I els artistes:

Apa, Arcadi Artís, Pompeu Audvert, Martí Bas, Pere Calders, Antoni Clavé, Pere Creixams, Manuel Duran, Grau Sala, Carles Fontseré, Carme Millà, Lluís Molner, Marcel·li Porta, Joan Rebull, Angel Rueda, Tisner

A més dels treballs de col·laboració, LA NOSTRA REVISTA publica una extensa secció de «Crònica», on són minuciosament recensionades totes les activitats d'interès general, dels catalans, valencians i balears escampats pel món.

LA NOSTRA REVISTA

surt cada mes, publicada per Edicions Catalònia (Nàpoles, 84, Mèxic, D. F.), en fascicles de 40 pàgines i coberta, de mida 20 x 29 cms.

Preus de subscripció per un any:

EE.UU. Mexicans, \$ 15.— mex.
Resta d'Amèrica: \$ USA 3.25.
Europa, \$ USA 3.50.

bert Lafont, amb un prefaci en francès de Pierre Darmangeat. Publica verços de poetes gascons, provençals, llemosins i lleguadocians i dels catalans Joan Esteve, Gumersind Gomila, Enric Brufau i Baptista Xuriguera.

§ L'Institut d'Estudes Occitanes, de Tolosa de Llenguadoc, ha publicat *La sorra calenta*, de Gumersind Gomila.

§ El mateix Institut ha publicat recentment dos llibres en llenguadocià: *Paraules au vielh silenci*, poemes de Robert Lafont, i *Aquarela*, poemes de Lleó Cordés.

§ A París ha estat publicada una *Bibliographie Occitane*, de Peire Berthaud.

§ L'Editorial Poseidón, de Buenos Aires, que dirigeix Joan Merli, ha publicat fins ara les següents obres d'autors catalans: Jaume Pahissa: *Los grandes problemas de la música*; Francesc Madrid: *La vida activa de Valle-Inclán i Cine de hoy y de mañana*; Pompeu Gener: *Pasión y muerte de Miquel Servet*; Prudenci Bertrana; *Josafat*; Cebrià Montoliu: *Walt Whitman: El hombre y su obra*; Angel Guimerà: *Tierra Baja*; Frederic Camp: *Napoleón y el mundo*; Gustau Cochet: *El grabado: historia y técnica*; Joan Merli: *Del Prete*; J. Torres-García: *Universalismo constructivo*; Eduard Borràs: *Un tal Adolfo Hitler...*; Jacint Grau: *El dominio del mundo*.

§ Pere Bach i Rita, professor de llengües romàniques al City College de Nova York, és l'autor de la *Historia de la Literatura Catalana* que ha publicat l'*Encyclopedia of Literature*, de la Philosophical Library.

§ A Stockholm, J. P. Casanovas prepara la publicació, en suec, d'una *Historia de la Literatura Catalana*.

§ A París és anunciada la publicació d'*Histoire spirituelle des Espagnes*, traducció de *Les dues tradicions*, de mossèn Carles Cardó.

§ A Santiago de Xile s'ha creat una editorial catalana que pren el nom d'*El Pi de les tres branques*. Anuncia obres de Pere Quart, Xavier Benguerel i J. Ferrater Mora.

§ Editat per la casa Muntaner i Simon, s'ha publicat a Barcelona un llibre de Josep Artís intitulat *El Gran Teatro del Liceo*.

§ Lluís Bota, que no es deixa distreure les aficions literàries pels seus negocis a Puebla, ha enllestit un llibre de poemes, que publicarà molt aviat, amb el títol de *La meva veu en la ruta*.

§ Publicat per Edicions Mediterrània, de Mèxic, acaba de sortir un interessant llibre de Marín Civera, intitulat *Presència del Hombre*.

§ Ha quedat enllestida a París la impressió de la *Gramàtica Catalana*, de Pompeu Fabra, publicada en edició popular per Cultura Catalana. Esperem que d'ací a un parell de mesos Edicions Catalònia ja hauran rebut els exemplars d'aquesta important obra, la qual distribuïran per tota l'Amèrica.

§ Edicions Catalònia, de Mèxic, té en premsa *La Collita Tardana*, llibre

de poemes d'A. Rovira i Virgili, en el qual l'il·lustre periodista es presenta com un poeta de forta empremta juvenívola, als seixanta-quatre anys de la seva vida. Amb aquesta obra Edicions Catalònia inauguren una nova sèrie, dedicada exclusivament a poesia, que portarà el títol genèric de Col·lecció Verdaguer, en homenatge al glorós autor de *L'Atlàntida*.

§ La mateixa editorial acaba de llançar el volum XIII de la seva acreditada Col·lecció Catalònia, que conté l'obra *Retrats Literaris*, original d'un altre notable periodista: Domènec Guansé, exiliat a Xile.

REVISTES I PERIÒDICS

§ Per causes alienes a la voluntat del Consell Directiu de la Unió de Periodistes de Catalunya a Mèxic i de l'editor de LA NOSTRA REVISTA, no va ser possible fer sortir per al mes de gener el primer número del present BUTLLETÍ, tal com s'havia anunciat.

§ A París ha quedat format el consell de redacció de la *Revista de Catalunya* amb Pompeu Fabra, Armand Obiols, Just Cabot, Antoni Rovira i Virgili i Torrents-Ibern.

§ Hem rebut el número 15-16, corresponent als mesos juny-agost de l'any passat, de la revista *Mediterrani*, que publiquen els valencians residents a Mèxic. Publica treballs de Carles Esplà (l'article *Viatge nostàlgic a les platges del Postiguet*, reproduït del núm. 1 de L.N.R.), Juli Just, Rafael Altamira, Joan J. Cremades, Josep Manaut, E. Cerezo Senís, Marcel Santaló, F. Almela i Vives, Marín Civera, Marian Viñuales i Lluís Dubon.

§ Ha aparegut el número de la Tardor del 1946 de *Terres Latines*, la magnífica publicació de l'IFAL, amb un sumari extens i interessant, en el qual figuren treballs del doctor Bosch-Gimpera i de Manuel Duran.

§ Hem rebut el primer número, corresponent al mes de desembre darrer, del *Noticiari Català*, publicat per Comunitat Catalana de l'Argentina.

LA MUSICA I ELS MUSICS

§ Pau Casals ha estat nomenat Gran Oficial de la Legió d'Honor de França.

§ L'Orfeó de Sants ha donat al Palau de la Música Catalana, sota la direcció del mestre Pérez Moya, un concert de cançons nadalenques.

§ Al Palau de la Música Catalana, de Barcelona, s'ha celebrat un festival de sardanes en homenatge a Pep Ventura i Juli Garreta.

§ L'Orfeó Català, de Barcelona, dirigit pel mestre Lluís Maria Millet, va interpretar al Palau de la Música Catalana una sèrie de cançons nadalenques i populars, que van ser entusiàsticament aplaudides per l'auditori.

§ A la Sala Mozart, de Barcelona, han donat un concert de música clàssica els violinistes Eduard Bocquet i Domènec Ponsa i la pianista Maria Canela.

§ A darreries de desembre es va celebrar a l'Escola Municipal de Música, de Barcelona, un acte d'homenatge a la memòria de Manuel de Falla.

§ A Paraná (Argentina) han estat publicades, sota el títol de *Tres imàgenes catalanes*, tres peces per a piano del compositor Pompeu Camps.

§ El 13 de novembre, Anna Berg, soprano catalana que usa el nom del seu marit, suec, va donar un recital de cant a la *Sociedad Científica Argentina*, de Buenos Aires.

§ Els dies 28 d'octubre i 18 de novembre passats, l'Institut Musical Fontova, de Buenos Aires, va donar dues audicions al *Teatro Odeón*, d'aquella capital.

§ El 17 de novembre, l'Orfeó Català, de Buenos Aires, dirigit pel mestre Alfred Gatell, va donar un concert al *Teatro Nacional de la Comedia*, de Buenos Aires.

§ La companyia de ballet d'Anna Maria, de Buenos Aires, va donar el mes de gener prop-passat una representació al teatre *18 de Julio*, de Montevideo, del ballet català *Pastoreta*, de Jaume Pahissa, amb muntatge i coreografia d'Anna Maria i supervisió de l'Esbart Dansaire del Casal de Catalunya, de Buenos Aires. Una petita trama serveix per a presentar el *Ball de muntanya*, l'*Esquerrana*, el *Ball pla*, la *Corranda alta*, l'*Espunyolet*, el *Ball de Cascavells*, l'*Indiot*, i el *Contrapàs*. L'obra està molt ben feta i els executants la treuen força reeixida.

CURSOS I CONFERÈNCIES

§ El 14 de novembre passat Francisc Arnó va donar al Casal de Catalunya, de Buenos Aires, una conferència sobre *Catalunya i l'Art del Llibre*.

§ Salvador Valls ha donat a la Sorbona, de París, una conferència sobre *Iscariot, Catilina, Brutus i altres interpretacions paradoxals*.

§ A París i sota els auspicis de l'*Amicale des Catalans*, Frederic Saisset ha donat una conferència sobre el folklore rossellonès.

§ Grau i Ros ha donat a París una conferència sobre el tema *De l'empirisme al planning i al planisme*.

§ A Los Angeles John H. Strickland ha donat una conferència sobre *Great Catalan Scholars*.

§ A partir del 24 del mes actual, i patrocinats pel Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts del Govern de la República espanyola, es donaran uns cursos gratuïts de Llengua i Cultura de Catalunya, per a infants i adults d'ambdós sexes, a l'Institut Lluís Vives (Gómez Fariás, 40). Les classes del curs elemental seran els dilluns, dimecres i divendres; les del curs superior, els dimarts i dijous. L'horari per a tots és de dos quarts de set a dos quarts de vuit del vespre.

OBRA NOVA INTERESSANTÍSSIMA

RETRATS LITERARIS

Per DOMÈNEC GUANSÉ

Passen per les pàgines d'aquesta obra interessantíssima, que forma el volum XIII de la COL·LECCIÓ CATALONIA, les figures de Josep M. de Sagarra, Carles Soldevila, Jaume Bofill i Mates, Carles Capdevila, Miquel Llor, Pere Coromines, Just Cabot, Prudenci Bertrana, Antoni Rovira i Virgili, J. V. Foix, Josep Carner, Joan Puig i Ferrer, Agustí Esclasans, Ventura Gassol, Angel Ferran, Manuel de Montoliu, Sebastià J. Arbó, J. Ferran i Mayoral, E. Martínez Ferrando, Carles Riba, Avelí Artís, Pompeu Fabra, Josep Pla, Manuel Brunet, Josep M. Junoy, Xavier Benguerel, J. Pous i Pagès i Joaquim Ruyra, retratades per la ploma sagaç i elegant d'un escriptor que els ha coneguts tots de la vora i n'ha captat mestriolament els trets humans i professionals més característics.

Un volum de 200 pàgines \$ 7.— mex.
S'envia a reembors a tota la República, amb un augment de 0.25 per despeses de correu i certificat.

EDICIONS CATALONIA - Nápoles, 84 - MEXIC, D. F.

§ El dia 22 de gener, al Centre Català de Santiago de Xile, el senyor Hugo Miranda, de la Delegació xilena a l'Assemblea de les Nacions Unides, va donar una conferència sobre el tema *España en las Naciones Unidas*. La conferència va tenir un gran interès informatiu i s'hi van fer resaltar especialment els esforços de la Comissió xilena per tal d'aconseguir que es prenguéssin l'acord de recomanar a tots els països el trencament de relacions amb Franco.

§ El doctor Bosch-Gimpera ha donat a Monclova (Mèxic) una conferència sobre les investigacions arqueològiques que s'estan realitzant a la República Mexicana, i una altra a Torreón (Mèxic) sobre la *Història de l'Ensenyament*.

§ El doctor Battestini ha estat nomenat lector d'espanyol a la Universitat de Montpeller.

§ El Casal Català, de Narbona, ha organitzat un cicle de conferències, la primera de les quals ha anat a càrrec de Joan Puig i Elias, qui ha tractat el tema *Ideal i acció de l'hora present*.

§ Ramon Vinyes ha donat a Barranquilla (Colòmbia) quatre conferències sobre diversos temes teatrals. La darrera va ser dedicada al nostre teatre. El cicle ha estat auspiciat per la Direcció d'Extensió Cultural de l'Atlàntic, organisme oficial colombià.

V FIRA DEL LLIBRE A MÈXIC

A la ciutat de Mèxic es prepara activament la Fira del Llibre per a l'any present, la qual hi ha el propòsit d'inaugurar dins al pròxim mes d'abril. Com de costum, l'Orfeó Català i Comunitat Catalana hi bastiran el pavelló Catalunya, que tant contribueix a fer conèixer entre els mexicans i els estrangers residents a la República les característiques del

nostre país en tots els ordres, sobretot el cultural. Comunitat i l'Orfeó han designat un comitè, format pels senyors Ferran Llardent, Lluís Aymamí Baudina i Manuel Alcàntara Gusart, per tal que realitzi totes les gestions encaminades a portar a terme el pavelló. Tisner ha estat encarregat del projecte i de la direcció artística de l'obra, la qual serà realitzada per l'empresa constructora que regenta Antoni Soler i Torner.

LES ARTS I ELS ARTISTES

§ El 31 de gener va inaugurar una exposició de les seves darreres obres, al *Círculo de Bellas Artes*, de la ciutat de Mèxic, el pintor Joan Fabregat.

§ El 15 del vinent mes de març, Tisner inaugurarà una exposició de pintures a les Galeries Boal, de la ciutat de Puebla.

§ Martí Vives ha obert una exposició de pintures a la Sala Aragó, de Perpinyà.

§ El número de març de la revista *Holiday*, de Filadèlfia, publica dotze magnífics dibuixos de la ciutat de Mèxic, de Bartoli.

§ A la Galeria Bonestell, de Nova York, ha fet una exposició de pintures i dibuixos el català *Shum* (Alfons Vila). Els crítics de *Sun*, *Herald Tribune*, *World Telegram* i *New York Times* han fet grans elogis de les obres exposades.

§ Ha estat atorgat a Jaume Balmes el Premi d'Honor de l'Exposició Anual de Belles Arts, organitzada a Santiago de Xile per la Universitat. En la mateixa exposició ha obtingut un premi Jaume Català.

§ Amb la seva notable exposició de gravats que el mes passat va tenir oberta a les Galeries Boal, de Puebla, Pompeu Audivert, va assolir un remarcable èxit de públic, crítica i venda.

Constitució de la Unió de Periodistes de Catalunya

Fins ara els periodistes de Catalunya a l'exili no havíem tingut cap organisme que servís com a nexa entre tots nosaltres. Darrerament, a conseqüència de converses i correspondències hagudes entre diversos companys d'Amèrica i d'Europa, sorgí la idea de crear l'entitat que avui es presenta per primera vegada a la llum pública amb el BUTLLETÍ DE LA UNIÓ DE PERIODISTES DE CATALUNYA A MÈXIC.

L'acte d'organització definitiva de la Unió de Periodistes de Catalunya va tenir lloc el 15 de novembre passat al local de l'Orfeó Català de Mèxic. Hi assistiren diversos companys als quals els organitzadors tingueren ocasió d'advertir i fer conèixer el propòsit.

L'ambició manifestada per tots els assistents a l'assemblea fou la de constituir un organisme que reunís tots els companys que exerciren el periodisme a Catalunya, i tots aquells que a l'exili han dedicat els seus esforços a la publicació de periòdics en català i a fer conèixer les coses de Catalunya a l'estranger. Unànimement s'acordà que podien pertànyer a la Unió els periodistes de totes les tendències ideològiques que lluitaren i lluiten per l'alliberament de Catalunya i tots els que a Catalunya treballaren en la premsa lliure, fos escrita en llengua catalana o no.

Les úniques condicions precises per als periodistes que vulguin ser membres de la Unió són, doncs, la de lluitar contra el franquisme i la de respectar les idees personals de tots els companys.

El nombre de companys que donaren ja la seva adhesió a la Unió de Periodistes de Catalunya a Mèxic és considerable. Entre ells esmentem els següents, per a millor coneixement de la nostra organització i com a penyor de l'ampli criteri que regna entre els seus components: Francesc Aguirre, Avelí Artís, Lluís Aymamí Baudina, N. Molins i Fàbrega, Joan Tomàs, Vicenç Riera Llorca, Pere Foix, Anna Murià, Manuel Alcàntara Gusart, Angel Estivill, A. Artís-Gener, Vicenç Verri, Josep M. Francès, J. Roure-Torrent, Abelard Tona i Nadalmai, Pere Matalonga, Marian Vives, J. Cid i Mulet, Jordi Arquer, Felip Salvador Rosés, Joan Vila, Lluís Bota, J. Blat Garay, Carles Sala, Pere Calders, Josep M. Murià, Josep Navarro Costabella, Marcel·lí Porta i Miquel Mora.

La primera assemblea general acordà elegir un Consell Directiu que quedà compost pels companys següents: President: Lluís Aymamí Baudina; secretari: N. Molins i Fàbrega; vocals: Francesc Aguirre, Manuel Alcàntara Gusart, Avelí Artís, Vicenç Riera Llorca i Joan Tomàs.

ELS JOCS FLORALS DEL 1947

Ha quedat constituïda a Anglaterra la Comissió Organitzadora dels Jocs Florals de la Llengua Catalana que se celebraran enguany a la ciutat de Londres, sota la Presidència de Carles Pi-i-Sunyer.

A l'objecte de poder publicar el Cartell amb la màxim urgència, l'esmentada Comissió prega a totes les entitats i personalitats catalanes d'Amèrica de comunicar-li ràpidament llurs aportacions per a la institució de premis i per a les despeses d'organització, i espera que llur decisiva cooperació constituirà la millor garantia que la manifestació cabdal de la Llengua Catalana podrà celebrar-se a la capital d'Anglaterra amb la dignitat que la seva significació requereix.

Totes les comunicacions poden adreçar-se al President de la Comissió Organitzadora, Carles Pi-i-Sunyer (36, Moreland Court, Finchley Road, London, N.W.2) o al Secretari, Joan Gili (14, Fyfield Road, Oxford).

La Tresoreria ha estat confiada a

Ramon Parera (77 Queens Road, Beckenham —Kent— England).

Per a les tasques de propaganda i coordinació de recursos en terres d'Amèrica, s'han constituït dues delegacions: una per a Nord i Centre-amèrica, radicada a la ciutat de Mèxic (Av. Uruguay, 49) i una altra per a Sudamèrica domiciliada a Buenos Aires (Chacabuco, 863).

Les Delegacions a Amèrica dels Jocs Florals de la Llengua Catalana

En la seva assemblea de constitució celebrada el 15 de novembre passat, la Unió de Periodistes de Catalunya a Mèxic va elegir la següent Junta Directiva:

President: Lluís Aymamí Baudina.

Secretari: N. Molins i Fàbrega.

Vocals: Francesc Aguirre, M. Alcàntara Gusart, Avelí Artís, Vicenç Riera Llorca i Joan Tomàs.

El BUTLLETÍ que avui us presentem és, com ja hem dit, la primera manifestació pública de la nostra Unió. Volem que el BUTLLETÍ sigui l'òrgan de tots els periodistes de Catalunya a l'exili, però volem, sobretot, que serveixi per a informar a tothom de les condicions de vida que sofreixen els catalans sota el règim de Franco. En aquestes columnes publicarem primordialment totes les noves de Catalunya que arribaran al nostre coneixement. És un treball en el qual tots ens podeu ajudar. Cadascú de vosaltres rep de tant en tant notícies sobre la situació de Catalunya que difícilment poden ser conegudes d'altra gent i que és interessant fer públiques. Quan en les vostres cartes particulars i en les dels amics trobeu noves que sigui interessant publicar, no dubteu a enviar-les a la nostra redacció.

Per altra banda, el BUTLLETÍ publicarà també tot el que es relacioni amb les activitats dels catalans a l'exili, que ens sigui conegut. És una altra tasca en la qual tots ens podreu ajudar.

Ben aviat tindreu coneixement de noves activitats de la Unió. Una de les primeres, i pensem que de les més importants, serà l'organització d'emissions de ràdio amb ona curta destinades a Catalunya. La continuïtat de les emissions dependrà de l'ajut que podem trobar per a assegurar-les i també de si els catalans de Catalunya arriben a copsar-les, amb un mínim de claredat, per tal d'assegurar-ne l'eficàcia.

Finalment, volem advertir als companys que fins ara no hagin tingut coneixement de la constitució de la Unió que això no és degut a cap oblit nostre, sinó al fet de no saber la seva adreça; així que en tindrem coneixement, ens hi posarem en contacte.

Tenim el propòsit d'unir en federació tots els grups de periodistes de Catalunya que es trobin exiliats en els països d'Amèrica. En els països on formin un grup suficient, podrien seguir l'exemple dels que ens trobem a Mèxic i formar un grup semblant al nostre. Quant als que es trobin isolats o en petit nombre, pensem que seria d'interès que donessin la seva adhesió al grup que els fos més proper.

Els periodistes no podem oblidar la tasca que ens espera en tornar a casa i hem de preparar-nos a temps, amb el pensament que Catalunya necessitarà una premsa digna dels seus ideals de llibertat.

Adreça de la U. de P. de C.:

Uruguay, 49, MÈXIC, D. F.

per a l'any 1947 demanen l'ajut entusiasta de tots els catalans, entitats i particulars, residents als països de la respectiva àrea territorial, llur cooperació econòmica i la participació dels poetes i literats catalans d'aquest hemisferi, per tal d'aconseguir, per a la festa d'enguany, l'esplendor que exigeix el bon nom de Catalunya.

V A R I A

§ El dia 12 d'abril es celebrarà a Salazar el VII Aplec dels Catalans a Mèxic, organitzat, com cada any, per l'Orfeó Català. Hi haurà ballades de sardanes, concursos esportius i altres divertiments. En el número vinent donarem més detalls.

§ El canonge Carles Cardó, refugiat a Suïssa, ha rebut de les autoritats franquistes l'oferiment d'un bisbat si es reintegrava a la seva terra. El canonge Cardó ha refusat l'oferiment.

§ En una sepultura del cementiri de Derio, al País Basc, la tardor passada va trobar-s'hi un epitafi que deia: «Si no eres estraperlista —o militar o del clero—, este invierno aquí te espero.»